

C/2024/483

23.1.2024.

P9_TA(2023)0238

Osiguravanje sigurnosti hrane i dugoročne otpornosti poljoprivrede EU-a

Rezolucija Europskog parlamenta od 14. lipnja 2023. o osiguravanju sigurnosti hrane i dugoročne otpornosti poljoprivrede EU-a (2022/2183(INI))

(C/2024/483)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 39. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), u kojem se kao ciljevi zajedničke poljoprivredne politike navode osiguravanje dostupnosti opskrbe, stabiliziranje tržišta i jamčenje da će roba do potrošača doći po razumnim cijenama,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir članak 25. Opće deklaracije o ljudskim pravima i članak 11. Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, u kojima se pravo na hranu priznaje kao dio prava na primjereni životni standard,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 3. listopada 2012. naslovljenu „Pristup EU-a otpornosti: pouke iz kriza povezanih sa sigurnošću opskrbe hranom” (COM(2012)0586),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. studenoga 2021. naslovljenu „Plan za nepredvidive situacije za osiguravanje opskrbe hranom i sigurnosti opskrbe hranom” (COM(2021)0689),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 23. ožujka 2022. naslovljenu „Očuvanje sigurnosti opskrbe hranom i jačanje otpornosti prehrambenih sustava” (COM(2022)0133),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. ožujka 2022. o potrebi za hitnim akcijskim planom EU-a u cilju osiguravanja sigurnosti opskrbe hranom unutar i izvan EU-a s obzirom na rusku invaziju na Ukrajinu ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 6. srpnja 2022. o rješavanju pitanja sigurnosti opskrbe hranom u zemljama u razvoju ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2022/2557 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o otpornosti kritičnih subjekata i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2008/114/EZ ⁽⁴⁾, kojom se proizvodnja, prerada i distribucija hrane dodaju na popis obuhvaćenih sektora,
- uzimajući u obzir izvješća o stanju sigurnosti opskrbe hranom i prehrane u svijetu, globalno izvješće o krizama povezanim s hranom i globalno izvješće o prehrani, uključujući njihova izdanja iz 2021., Smjernice o pravu na hranu Organizacije UN-a za hranu i poljoprivredu (FAO), Dobrovoljne smjernice o prehrambenim sustavima i prehrani Odbora FAO-a za svjetsku sigurnost opskrbe hranom, 10 elemenata agroekologije kojima se usmjerava prelazak na održivu hranu i održiv poljoprivredni sustav te Okvir za djelovanje u cilju sigurnosti opskrbe hranom i ishrane u dugotrajnim krizama iz 2014.,
- uzimajući u obzir rezoluciju Opće skupštine UN-a od 25. rujna 2015. naslovljenu „Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development” (Promijenimo svijet: program održivog razvoja do 2030.),
- uzimajući u obzir rezoluciju Opće skupštine Ujedinjenih naroda od 1. travnja 2016. naslovljenu „Desetljeće djelovanja UN-a u području ishrane (2016. – 2025.)”, kojoj je cilj intenzivnije djelovanje na iskorjenjivanju gladi i malnutricije diljem svijeta te jamčenje univerzalnog pristupa zdravijoj i održivijoj prehrani za sve ljude, bez obzira na to tko su i gdje žive,
- uzimajući u obzir Dobrovoljne smjernice Odbora za svjetsku sigurnost opskrbe hranom o odgovornom upravljanju u poljodjelstvu, ribarstvu i šumarstvu u kontekstu nacionalne sigurnosti opskrbe hranom iz 2012. i Načela Odbora za svjetsku sigurnost opskrbe hranom za odgovorno ulaganje u poljoprivredu i prehrambene sustave iz 2015.,

⁽¹⁾ SL C 270, 7.7.2021., str. 2.

⁽²⁾ SL C 361, 20.9.2022., str. 2.

⁽³⁾ SL C 47, 7.2.2023., str. 149.

⁽⁴⁾ SL L 333, 27.12.2022., str. 164.

- uzimajući u obzir UN-ove ciljeve održivog razvoja i njihovu usku povezanost i integraciju, a posebno cilj br. 1 (iskorjenjivanje siromaštva u svim njegovim oblicima), cilj br. 2 (iskorjenjivanje gladi, postizanje sigurnosti opskrbe hranom i poboljšanje prehrane te promicanje održive poljoprivrede),
 - uzimajući u obzir izvješće posebnog izvjestitelja UN-a za pravo na hranu od 30. prosinca 2021. naslovljeno „Sjeme, pravo na život i prava poljoprivrednika” (A/HRC/49/43),
 - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 9. studenoga 2022. naslovljenu „Osiguravanje dostupnosti i cjenovne pristupačnosti gnojiva” (COM(2022)0590),
 - uzimajući u obzir izvješće Komisije Vijeću i Europskom parlamentu o razvoju proteinskih kultura u Europskoj uniji od 22. studenoga 2018. (COM(2018)0757),
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. prosinca 2022. o dugoročnoj viziji za ruralna područja EU-a – do 2040. ostvariti jača, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja ⁽⁵⁾,
 - uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora,
 - uzimajući u obzir mišljenje Europskog odbora regija,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir mišljenja Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane i Odbora za razvoj,
 - uzimajući u obzir izvješće o vlastitoj inicijativi Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj (A9-0185/2023),
- A. budući da je 24. veljače 2022. Ruska Federacija pokrenula nezakonitu invaziju na Ukrajinu, što je imalo katastrofalne posljedice, uključujući prijetnju sigurnosti opskrbe hranom, pri čemu su najranjivije zemlje bile najugroženije; budući da je potpuna invazija Rusije na Ukrajinu ozbiljno pogoršala već tešku i izazovnu situaciju u poljoprivredno-prehrambenom sektoru, koji se i dalje oporavlja od posljedica pandemije bolesti COVID-19 i trpi zbog aktualne klimatske krize i sve većih cijena energenata i gnojiva;
- B. budući da su posljedice krize uzrokovane ruskom agresijom na Ukrajinu dovele sigurnost opskrbe hranom i otpornost globalnog prehrambenog sustava u središte političkog programa; budući da se europska proizvodnja hrane stoga mora smatrati strateškim sektorom i biti ravnopravna energentskoj sigurnosti, obrani i borbi protiv klimatskih promjena na razini EU-a i na međunarodnoj razini;
- C. budući da je prema podacima FAO-a početkom 2022. gotovo 30 % svjetskog izvoza pšenice i kukuruza bilo iz Ukrajine i Rusije, dok je Rusija bila najveći svjetski izvoznik gnojiva; budući da više od 30 zemalja, uglavnom u Africi, na Bliskom istoku i u srednjoj Aziji, ovisi o Ukrajini i Rusiji u pogledu više od 30 % njihovih potreba za uvozom pšenice; budući da ruska invazija na Ukrajinu dodatno pogoršava tu globalnu nesigurnost opskrbe hranom, što bi prema simulacijama FAO-a moglo dovesti do nesigurnosti opskrbe hranom za dodatnih 8 do 13 milijuna ljudi;
- D. budući da je zajednička poljoprivredna politika (ZPP) tijekom 60 godina pozitivno doprinosila jačanju uloge ZPP-a u europskoj poljoprivredi; budući da bi se tako trebalo i nastaviti uz dostatnu i dovoljno opsežnu proračunsku potporu kojom će se zajamčiti sigurnost opskrbe hranom u Europi;
- E. budući da rat protiv Ukrajine i znatno povećanje cijena sirovina kao što su gnojiva, energija i hrana za životinje koji su posljedica sukoba, zajedno sa špekulacijama hranom, dovode do znatnih kumulativnih poremećaja i napetosti na globalnim tržištima poljoprivrede, ribarstva i akvakulture, posebno za žitarice, biljno ulje i stoku; budući da proizvodnja hrane i pristup hrani ne smiju biti dodatno ugroženi te da se ni u kojem slučaju ne smiju upotrebljavati kao geopolitičko oružje jer će to utjecati na gospodarstva diljem svijeta, posebno kad je riječ o građanima i najranjivijim skupinama u društvu;
- F. budući da su prvi neredi u vezi s hranom koji su 2008. izbili u arapskim zemljama pokazali koliko se učinkovito hrana može upotrijebiti kao oružje za prouzročenje geopolitičke nestabilnosti;

⁽⁵⁾ SL C 177, 17.5.2023., str. 35.

- G. budući da nisu samo potrošačke cijene hrane ključni pokretač sigurnosti opskrbe hranom, već i prihodi kućanstava; budući da kućanstva s nižim prihodima, koja se suočavaju s dosad neviđeno visokim cijenama hrane i koja velik dio svog proračuna troše na hranu, mogu biti primorana da odaberu nezdraviju i manje raznoliku hranu, što ih čini posebno ranjivima u pogledu rizika od nezaraznih bolesti povezanih s lošom prehranom;
- H. budući da se visokim cijenama ne nadoknađuju troškovi proizvodnje koje imaju poljoprivrednici i poljoprivredne zadruge u EU-u; budući da su tijekom protekle godine njihovi proizvodni troškovi eksponencijalno rasli zbog visokih cijena energije i ambalaže te problema s dostupnošću i cijenama gnojiva i strojeva;
- I. budući da je prema Međunarodnom vijeću za žitarice, 8,6 % svjetske proizvodnje žitarica nastalo u Rusiji i Ukrajini, isključujući rižu, te su te žitarice činile 24 % izvoza tijekom žetve 2021.; budući da zbog rata koji Rusija vodi protiv Ukrajine poremećaji i uska grla u kritičnoj infrastrukturi, posebno u objektima za prijevoz i skladištenje poljoprivrednih proizvoda, ograničavaju kretanje hrane, hrane za životinje i drugih poljoprivrednih proizvoda, posebno žitarica i uljarica iz Crnog mora; budući da su cijene na svjetskim poljoprivrednim tržištima već porasle prije ruske invazije na Ukrajinu, djelomično zbog klimatskih učinaka i posljedica pandemije bolesti COVID-19;
- J. budući da su prometna infrastruktura i infrastruktura za skladištenje ključne za osiguravanje učinkovitih i sigurnih trgovinskih tokova, opskrbe i stabilnosti tržišta; budući da svaki njihov poremećaj može utjecati na ranije razumne razine potrošačkih cijena; budući da sigurnost opskrbe hranom nadilazi poljoprivredu i proizvodnju hrane te utječe na nekoliko područja, ne samo na primarne proizvođače i potrošače, već i na šire gospodarstvo, trgovinu, razvoj i humanitarne napore te na socijalnu i regionalnu koheziju;
- K. budući da bi Komisija trebala iskoristiti sva moguća sredstva kako bi osigurala dobro funkcioniranje jedinstvenog europskog tržišta; budući da bi Komisija trebala pojačati napore u rješavanju svih prepreka povezanih s poljoprivredno-prehrambenim proizvodima na jedinstvenom tržištu, uključujući deblokiranje prometnih uskih grla;
- L. budući da, prema FAO-u, koncept sigurnosti opskrbe hranom nije ograničen na opskrbu hranom, već obuhvaća i dimenzije dostupnosti, pristupačnosti i stabilnosti te uključuje i međunarodno priznato ljudsko pravo na hranu i cjenovno pristupačan pristup zdravoj i hranjivoj prehrani za sve; budući da se nijedno ljudsko pravo ne krši toliko često;
- M. budući da zdrava i uravnotežena prehrana pozitivno utječe na ljudske živote i omogućuje pravedan i održiv razvoj društva; budući da se potrošači sve više odlučuju za zdrave i sigurne prehrambene odluke, održive proizvode, transparentnost u lancu opskrbe, bolju sljedivost svih postupaka proizvodnje i distribucije na temelju prava na više informacija o podrijetlu i metodama proizvodnje prehrambenih proizvoda koje konzumiraju;
- N. budući da je pristup sigurnoj i zdravoj hrani za sve međunarodno priznato pravo; budući da je ključno da se društvo usredotoči na dostupnost i cjenovnu pristupačnost hrane za sve, s obzirom na društvene, gospodarske i ekološke posljedice, kao i učinke na ljudsko zdravlje;
- O. budući da je pravo na hranu temeljno ljudsko pravo; budući da se ciljem br. 2 održivog razvoja želi do 2030. iskorijeniti glad; budući da bi EU trebao zagovarati pravo na odgovarajuću prehranu kao prioritet prehrambenih sustava kako bi se postigla sigurnost opskrbe hranom i poboljšala prehrana;
- P. budući da prema izvješću UN-a posebnog izvijestitelja za pravo na hranu naslovljenog „Sjeme, pravo na život i prava poljoprivrednika” ističe da je pravo na hranu neodvojivo povezano sa sustavima sjemena poljoprivrednika i njihovim nedjeljivim pravom na slobodnu pohranu, upotrebu, razmjenu i prodaju sjemena proizvedenog na gospodarstvima; budući da bi Tim Europa trebao podržati programe kojima se uzimaju u obzir potrebe sustava sjemena poljoprivrednika ili neformalnih sustava sjemena te da pruži potporu bankama sjemena ili bibliotekama sjemena koje poljoprivrednicima i vrtlarima omogućuju prikupljanje, očuvanje i dijeljenje izvornog sjemena, lokalnih populacija i sorti;
- Q. budući da kriza opskrbe hranom ne poštuje granice i da je nijedna zemlja ne može sama prevladati; budući da postoji hitna potreba za zajedničkim djelovanjem i solidarnošću;

- R. budući da su prema procjenama FAO-a kao posljedica globalne krize u opskrbi, međunarodne cijene hrane i hrane za životinje porasle na dosad nezabilježene razine u odnosu na čitavo razdoblje otkako FAO provodi analize cijena, pa i iznad već visokih razina, čak i u slučaju proizvoda za koje povećanje cijene nije bilo opravdano; budući da je inflacija u listopadu 2022. iznosila 17,26 %; budući da su mnogi ljudi u svijetu izloženi riziku od nestašice hrane, gladi i prijetnji da će im hrana postati financijski nedostupna; budući da subjekti u lancu opskrbe hranom moraju biti transparentniji u pogledu svojeg udjela dodane vrijednosti, čime bi se povećala opća transparentnost tržišta kako bi se utvrdile, spriječile i uklonile špekulacije hranom koje pridonose nestabilnosti cijena hrane;
- S. budući da globalna nesigurnost opskrbe hranom nije prije svega uzrokovana opskrbnom nestašicom, već sukobima, nejednakom distribucijom hrane, financijski nepristupačnom hranom i poremećajima u globalnom lancu opskrbe; budući da sve više cijene hrane najviše utječu na obitelji s niskim prihodima, koje najveći dio svojih prihoda troše na hranu; budući da je ključno analizirati čimbenike koji utječu na povećanje cijena poljoprivrednih sirovina i učinak koji to ima na povećanje cijena hrane;
- T. budući da svaka treća osoba u svijetu još uvijek nema pristup primjerenom, dostatnoj hrani i zdravoj prehrani; budući da je 2,3 milijarde ljudi u svijetu 2021. bilo izloženo umjerenom ili velikoj nesigurnosti u opskrbi hranom; budući da su mnoge od tih osoba zaposlene u poljoprivredi; budući da je 2022., prema Svjetskom programu za hranu, izrazita nesigurnost opskrbe hranom ugrožavala rekordni broj od 349 milijuna ljudi;
- U. budući da se glad i nesigurnost opskrbe hranom povećavaju diljem svijeta i da su se mnoge zemlje znatno udaljile od postizanja cilja nulte stope gladi do 2030.; budući da pothranjenost predstavlja cjeloživotni teret za pojedince i društva jer sprečava djecu da ostvare svoj puni potencijal i stoga ograničava ljudski i nacionalni gospodarski razvoj;
- V. budući da su Sporazum iz Marakeša iz 1994., a posebno Sporazum Svjetske trgovinske organizacije (WTO) o poljoprivredi, doprinijeli specijalizaciji poljoprivrednih regija u proizvodnji određenih industrijskih kultura, čime su stvorene ovisnosti proizvodnih sustava; budući da takva situacija dovodi do neotpornosti na krize jer čini zemlje koje uvoze hranu posebno osjetljivima na cjenovne šokove;
- W. budući da su priroda i bioraznolikost u interakciji s poljoprivredom, hranom i prehranom u nizu ključnih pitanja jer se njima osigurava raznolikost biljaka i životinja iz udomaćenih i divljih izvora;
- X. budući da je biološka raznolikost usjeva važna jer se njome pojedinačnim poljoprivrednicima omogućuje da svoje poljoprivredno planiranje prilagode klimatskim uvjetima i da prehrabene sustave učine prirodno otpornijima na klimatske promjene, nametnike i patogene; budući da taj pristup, koji se temelji na prirodi, istodobno doprinosi povećanju biološke raznolikosti; budući da su neke zemlje izvan EU-a uspostavile niz inovativnih projekata, kao što je inicijativa „Great Green Wall” u Africi, kojom se promiču agroekološki projekti; budući da je potpora EU-a održivim prehrambenim sustavima jedan od prioriteta višegodišnjih okvirnih programa donesenih s oko 70 partnerskih zemalja u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) – Globalna Europa za razdoblje 2021.-2027.;
- Y. budući da dostupnost hrane varira zbog gospodarskih šokova, klime, sezonalnosti i poremećaja; budući da EU mora ulagati u otpornost poljoprivredno-prehrambenog sektora i ostvariti prijelaz na održiviju poljoprivredu, čime će se ojačati dugoročna sigurnost opskrbe hranom i pružiti alternativni izvori prihoda poljoprivrednicima; budući da su potrebni napor za borbu protiv globalnog zatopljenja kako bi se osigurala dugoročna otpornost i održivost poljoprivrede;
- Z. budući da je 63 % osoba s niskim prihodima diljem svijeta zaposleno u poljoprivredi i velika većina njih radi na malim i srednjim poljoprivrednim gospodarstvima čija je gospodarska održivost trenutno ugrožena;
- AA. budući da Svjetska organizacija za zdravlje životinja (OIE) procjenjuje da konkurencija za korištenje poljoprivrednog zemljišta i šuma raste u skladu s rastom svjetskog stanovništva, s današnjih 8 milijardi na procijenjenih 9,5 milijardi do 2050.;
- AB. budući da je trenutačna i dugoročna sigurnost opskrbe hranom u Europskoj uniji izravno povezana s ambicijama strategije „od polja do stola” i strategijom za bioraznolikost; budući da je u strategiji „od polja do stola” navedeno nekoliko važnih inicijativa, uključujući krizni plan EU-a za osiguravanje opskrbe hranom i sigurnosti opskrbe hranom u kriznim vremenima;

- AC. budući da bi ciljevi zelenog plana mogli prehrambeni sustav EU-a učiniti pravednijim, zdravijim i ekološki prihvatljivijim jer sigurnost opskrbe hranom u kratkoročnom i dugoročnom razdoblju u EU-u i svijetu ovisi o otpornim i održivim prehrambenim sustavima; budući da kumulativni učinak provedbe zakonodavstva povezanog sa zelenim planom mora biti očuvanje kapaciteta EU-a za proizvodnju hrane, uključivati neometanu tranziciju u pogledu rokova i zahtjeva te se njime ne smije povećati ovisnost o uvozu iz trećih zemalja, što bi sve moglo ugroziti sigurnost opskrbe hranom u EU-u; budući da je ključno izdvojiti dostatna javna sredstva za poljoprivredne i uzgajivačke sektore kako bi ih se zaštitilo od negativnih učinaka i spriječilo smanjenje proizvodnje hrane u EU-u;
- AD. budući da bi se provedbom zelenog plana trebala osigurati pravedna tranzicija kojom se jamči odgovarajuća zaštita poljoprivrednika, posebno malih i srednjih poljoprivrednika, te dostatne količine sigurnih i cjenovno pristupačnih poljoprivrednih proizvoda za potrošače, u skladu s dugoročnim ciljevima EU-a u pogledu otpornosti i održivosti; budući da je održiva egzistencija primarnih proizvođača, čiji prihodi i dalje zaostaju, ključna za održivo upravljanje trenutačnim krizama na poljoprivrednim tržištima i za trajno postizanje ciljeva zelenog plana;
- AE. budući da je 2016. gotovo 34 % europskih poljoprivrednika imalo 65 ili više godina; budući da je činjenica da će mnogi poljoprivrednici u bliskoj budućnosti otići u mirovinu pitanje koje izaziva veliku zabrinutost u nizu država članica; budući da je generacijska obnova jedan od najvećih izazova za trajno postojanje otpornoga poljoprivrednog sektora i otpornih prehrambenih sustava u EU-u; budući da su se dosadašnji napori u okviru ZPP-a, iako su bili prioritet EU-a, pokazali nedovoljnima za znatan preokret te će stoga biti potreban širi skup političkih alata;
- AF. budući da su prije svega mladi poljoprivrednici inovativni, posebno u primjeni novih tehnologija; budući da su oni, pod uvjetom da su primjereno plaćeni, motivirani i osnaženi, spremni na ulaganja kojima bi se mogla povećati poljoprivredna održivost, proizvodni kapacitet i konkurentnost; budući da je povezivost sa širokopojasnim mrežama visokog kapaciteta ključna za modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava te za povećanje produktivnosti i poboljšanje učinkovitosti; budući da su potrebni poticaji za promicanje informatičkog osposobljavanja poljoprivrednika;
- AG. budući da drastičan i znatan porast globalnih cijena gnojiva i energije, zajedno s naglim porastom drugih ulaznih troškova, stvara poteškoće za poljoprivrednike i ugrožava buduću proizvodnju usjeva, a time i sigurnost opskrbe hranom i cjenovnu pristupačnost; budući da su se u rujnu 2022. cijene dušičnog gnojiva povećale za 149 % u usporedbi s cijenama na tržištu gnojiva EU-a u prethodnoj godini; budući da u svjetlu trenutačne krize utrošenih resursa i energije Komisija mora posvetiti veliku pozornost financijskom položaju europskih poljoprivrednika;
- AH. budući da trenutačni geopolitički izazovi dokazuju da sigurnost opskrbe hranom nije trajno postignuće i da bi europsku proizvodnju hrane trebalo smatrati strateškim sektorom te da bi je u tom pogledu također trebalo očuvati i ojačati; budući da je ispravno funkcioniranje jedinstvenog europskog tržišta preduvjet za jamčenje sigurnosti opskrbe hranom; budući da bi trebalo revidirati sve carinske i necarinske prepreke u poljoprivredno-prehrambenom sektoru; budući da su snažnija, dinamična, otporna i prosperitetna ruralna područja i zajednice ključni za sigurnost i autonomiju opskrbe hranom te blagostanje u Europskoj uniji;
- AI. budući da je poljoprivreda od velike važnosti za gospodarstvo najudaljenijih regija EU-a, koje se često suočavaju s osobito nestabilnom situacijom u pogledu sigurnosti opskrbe hranom; budući da je zbog prirode sigurnosti opskrbe hranom mnogo skuplje reagirati kasnije nego intervenirati ranije;
- AJ. budući da, ako želi izbjeći destabilizaciju u drugim zemljama, prehrambeno siromaštvo, glad te socijalne i političke nemire, Unija mora osmisliti viziju jamčenja sigurnosti opskrbe hranom i ishrane u EU-u i doprinošenja sigurnosti hrane na međunarodnoj razini;
- AK. budući da se procjenjuje da se 20 % ukupne proizvedene hrane izgubi ili propadne; budući da si više od 36 milijuna ljudi ne može priuštiti kvalitetan obrok svaki drugi dan; budući da se zbog trenutačne gospodarske krize broj stanovništva u najtežoj situaciji povećava;
- AL. budući da su prehrambena poduzeća koja se bave logistikom i veleprodajnom distribucijom te industrijskom proizvodnjom i preradom velikih razmjera prepoznata kao ključni subjekti čiju otpornost treba ojačati jer pružaju osnovne usluge; budući da su veleprodajne tržnice subjekti od javnog interesa koji golemim regionalnim i međuregionalnim područjima pružaju usluge koje su ključne za opskrbu i distribuciju svježih i pokvarljivih poljoprivrednih i ribarskih proizvoda krajnjim potrošačima te jamče njihovu kvalitetu i zadovoljavanje zdravstvenih standarda; budući da su veleprodajne tržnice usto već pokazale svoju otpornost i ključnu ulogu u osiguravanju kontinuiteta opskrbe hranom i distribucije hrane tijekom pandemije bolesti COVID-19;

- AM. budući da je 2020. samo 11,9 % svih upravitelja poljoprivrednih gospodarstava u EU-u bilo mlađe od 40 godina, dok je 33,2 % upravitelja poljoprivrednih gospodarstava u EU-u imalo 65 godina i više; budući da se prosječna dob europskog poljoprivrednika povećala na 57 godina; budući da je 2020. u EU-u bilo 5,3 milijuna poljoprivrednih gospodarstava manje nego 2005., što je smanjenje od 37 %; budući da je od 2016. do 2020. broj upravitelja poljoprivrednih gospodarstava pao za 11,2 %; budući da je većina država članica EU-a zabilježila ukupno smanjenje broja upravitelja poljoprivrednih gospodarstava;
- AN. budući da žene imaju ključnu ulogu u ruralnim područjima; budući da je, kako bi se suzbila opasnost od propadanja tih područja u EU-u, ključno da žene dobiju priznanje i steknu vidljivost u pogledu svoga rada na poljoprivrednim gospodarstvima te da steknu suvlasništvo nad njima; budući da su potrebne aktivnosti i mjere kako bi se ukinula rodna razlika u poljoprivredno-prehrambenom sektoru te da je pri izradi planova i politika nužno uključiti žene u postupak donošenja odluka na svim razinama;

Izazovi za sigurnost hrane u EU-u

1. ističe otpornost poljoprivredno-prehrambenog sektora tijekom nedavne krize te njegovu sposobnost da održi funkcioniranje lanaca opskrbe hranom i zajamči sigurnost opskrbe hranom u vrlo teškim okolnostima; prima na znanje da su pandemija bolesti COVID-19 i nezakonita ruska invazija na Ukrajinu ipak razotkrile strukturne probleme u europskom poljoprivrednom sektoru i da one predstavljaju znatan rizik za poljoprivredna tržišta država članica, posebno ona koja su geografski najbliža ratnom području; stoga poziva Vijeće da u kontekstu revizije višegodišnjeg financijskog okvira razmotri ubrzanje procesa usklađivanja potpore ZPP-a prema prosjeku EU-a kako bi se poljoprivrednici u državama članicama u kojima taj proces još nije dovršen osnažili za suočavanje s trenutačnim izazovima; naglašava da je potrebno hitno djelovanje Europske unije kako bi se sigurnost opskrbe hranom zaštitila od prijetnji kao što su klimatske promjene i gubitak biološke raznolikosti; naglašava da su osiguravanje funkcionalnih ekosustava i ublažavanje klimatskih promjena ključni za dostupnost i cjenovnu pristupačnost hrane, kao i za egzistenciju ruralnih područja;
2. ističe potrebu da EU ojača svoju sigurnost opskrbe hranom, stratešku autonomiju i otpornost svojeg poljoprivrednog sektora i cijelog lanca opskrbe smanjenjem ovisnosti o uvozu iz zemalja izvan EU-a i diversifikacijom opskrbe u pogledu uvoza ključnih proizvoda kao što su gnojiva, hrana za životinje i sirovine; naglašava da lanci opskrbe ne smiju postati geopolitički alat za destabilizaciju i ugrožavanje sigurnosti opskrbe hranom na globalnoj razini, posebno u zemljama u najnepovoljnijem položaju i najranjivijim zemljama; naglašava da bi kratke i regionalne lance opskrbe trebalo poboljšati na održiv način;
3. pozdravlja, zbog izvanrednih okolnosti, na donošenje privremenih mjera za potporu poljoprivrednicima u EU-u, koje bi trebalo održati ako se nastavi ruska invazija na Ukrajinu; naglašava da će se tim mjerama poljoprivrednicima omogućiti održivo povećanje poljoprivredne proizvodnje u EU-u i osigurati opstanak poljoprivrednih gospodarstava tijekom razdoblja žetve 2022. – 2023., čime će se doprinijeti očuvanju sigurnosti opskrbe hranom; poziva Komisiju da bez odgode predstavi sveobuhvatan strateški plan kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe hranom za EU, što bi moglo uključivati korištenje strateških zaliha hrane; ističe potrebu za povećanjem stabilnosti s obzirom na nepredvidive prinose zbog klimatskih promjena i drugih čimbenika, koje špekulacije mogu pogoršati;
4. poziva Komisiju da utvrdi sektore koji su najteže pogođeni krizom te da poduzme sve potrebne korake kako bi im se omogućila hitna i značajnija potpora;
5. naglašava da ovisnost o hrani pogoršava zaduženost zemalja u razvoju, čime se ugrožavaju postignuća u području sigurnosti opskrbe hranom; poziva Komisiju i države članice da ocijene sva raspoloživa sredstva kako bi se izbjeglo neispunjavanje obveza u platnoj bilanci zemalja uvoznica hrane, uključujući otpis duga u okviru međunarodnih inicijativa, izravno financiranje i restrukturiranje duga; ponavlja važnost financiranja koje se temelji na bespovratnim sredstvima, posebno za najmanje razvijene zemlje;
6. pozdravlja novi privremeni okvir za krizne situacije kako bi se europskim proizvođačima pomoglo da se nose s posljedicama rata u Ukrajini, ali naglašava potrebu za utvrđivanjem nove financijske potpore kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe hranom u Europi i trećim zemljama; ističe kritičnu situaciju na tržištu svinja i mlijeka u nekim državama članicama i poziva na izravnu i hitnu financijsku potporu tim sektorima;
7. podsjeća na načelo usklađenosti politika radi razvoja sadržano u članku 208. UFEU-a, prema kojem „Unija uzima u obzir ciljeve razvojne suradnje u politikama koje provodi, a koje bi mogle utjecati na zemlje u razvoju” te na važnost osiguravanja usklađenosti svih politika EU-a kako bi se zajamčila učinkovitost razvojne suradnje u korist zemalja u razvoju i povećala uspješnost predanosti EU-a globalnoj sigurnosti opskrbe hranom; ustraje u tome da je osiguravanje usklađenosti politika u interesu razvoja u području sigurnosti opskrbe hranom važno za doprinos zaštiti temeljnih ljudskih prava i sprečavanje humanitarnih kriza;

Održiva i otporna poljoprivreda

8. ističe središnju važnost poljoprivrednog i prehrambenog sektora u gospodarstvu te u osiguravanju pristojnih i održivih prilika za zapošljavanje, uz sigurne uvjete rada, u ruralnim područjima; napominje da povećanje ulaznih troškova poljoprivrednih gospodarstava pridonosi već visokim troškovima proizvodnje i ugrožava prihode poljoprivrednika; poziva Komisiju da poduzme potrebne mjere kako bi se poljoprivrednicima osigurala sigurnost planiranja proizvodnje, kao i odgovarajuća financijska sredstva i jamstva, čime bi se omogućilo održavanje i, po potrebi, povećanje proizvodnje hrane, jačanje održivih poljoprivrednih sustava, povećanje raznolikosti prehrambenih kultura u EU-u i povećanje kvalitete proizvoda, uz istodobno odbacivanje umjetnih i industrijskih imitacija;

9. poziva Komisiju da osigura da poljoprivredno zemljište ostane dostupno prvenstveno za održivu proizvodnju hrane i hrane za životinje, budući da to zemljište doprinosi očuvanju biološke raznolikosti i istodobno doprinosi sigurnosti opskrbe hranom, te da može pomoći u smanjenju energetske ovisnosti EU-a; naglašava da se to mora uzeti u obzir u svim relevantnim zakonodavnim prijedlozima, u kojima se mora sagledati i potreba za smanjenjem emisija stakleničkih plinova i preokretanjem trenda gubitka biološke raznolikosti, u skladu sa strategijom „od polja do stola” i strategijom za biološku raznolikost, kao i potreba da se osigura dugoročna sigurnost opskrbe hranom i da to bude u skladu s ciljevima ZPP-a; poziva stoga Komisiju da u provedbi zelenog plana osigura raznolikost poljoprivrednih modela diljem EU-a i da osigura održavanje poljoprivrednog poduzetništva i aktivnosti diljem Unije sa strateškog stajališta u pogledu sigurnosti opskrbe hranom;

10. poziva Komisiju da posebno uzme u obzir vrlo učinkovite poljoprivredne modele u područjima s plodnim poljoprivrednim zemljištem na kojima se hrana proizvodi na održiv način; naglašava potrebu za posebnim uvjetima provedbe za poljoprivredu u urbaniziranim područjima u kojima se obiteljska poljoprivredna gospodarstva suočavaju s većim troškovima i drugim izazovima;

11. konstatira da je zbog sve veće urbanizacije i rasta svjetskog stanovništva došlo do golemog smanjenja raspoloživog zemljišta za poljoprivredu te da je moguće znatno više proizvoditi na manjoj površini zemlje u smislu održivog intenziviranja ili urbane poljoprivrede;

12. ističe potencijal vertikalne poljoprivrede za proizvodnju hrane koja je neovisna o vremenskim uvjetima i sezonama i kojom bi se mogli postići veći prinosi uz manju upotrebu vode i pesticida; poziva na veće priznavanje te prakse u politici EU-a, kao i na inicijative za povećanje ulaganja u istraživanje i razvoj vertikalne poljoprivrede;

13. podsjeća da dionici koji bi mogli doprinijeti sigurnosti opskrbe hranom u Europi moraju lako primjenjivati zakonodavstvo kojim se podupire niskouglična poljoprivreda tako što će se poljoprivrednicima osigurati veća plaća, a poljoprivrednom sektoru omogućiti da igra važnu ulogu u smanjenju emisija stakleničkih plinova; međutim, izražava žaljenje zbog činjenice da Komisija u svojem prijedlogu nije uzela u obzir smanjenje emisija na poljoprivrednim gospodarstvima, nego samo sekvencijaciju;

14. naglašava važnost zaštite i promicanja prava lokalnih zajednica na sigurnost opskrbe hranom; u tom kontekstu žali zbog činjenice da je u mnogim zemljama raširena jagma za zemljištem, čime se ugrožava neovisnost u opskrbi hranom; poziva EU da snažno podupre sprečavanje jagme za zemljištem; ističe da je važno pokrenuti uključiv proces kako bi se zajamčilo učinkovito sudjelovanje organizacija civilnog društva i lokalnih zajednica u razvoju, provedbi i praćenju politika i mjera povezanih s jagmom za zemljištem; poziva na poštovanje Dobrovoljnih smjernica o odgovornom upravljanju posjedom zemljišta (VGGT) u svim projektima kojima se promiče zaštita zemljišnih prava, među ostalim u trgovini, te na mjere kojima se osigurava da se projektima ne ugrožavaju zemljišna prava malih poljoprivrednika;

15. poziva Komisiju da osigura da se budućim okvirnim zakonom EU-a o održivim prehrambenim sustavima promiče uzimanje u obzir društvenih dimenzija i povoljno prehrambeno okruženje, u kojem su zdrave i održive prehrambene mogućnosti najdostupnije, najpristupačnije, najoglašavanije i najprivlačnije, te da promiče kratke lance opskrbe i potrošnju lokalnih i sezonskih proizvoda;

16. ističe da prihodi poljoprivrednih gospodarstava u EU-u i dalje iznose manje od polovine bruto plaća i nadnica u EU-a te da bi stoga gospodarsku stabilnost trebalo pomaknuti na vrh dnevnog reda s obzirom na inflacijske trendove;

17. ističe vrijednost hrane koju se mora razumjeti kao mnogo više od puke robe, već kao pravo ljudi koje se mora ostvariti, te da se gospodarski, socijalni i ekološki učinak i vanjski učinci moraju bolje procijeniti te prema potrebi ublažiti ili iskoristiti;

18. konstatira da bi europski zeleni plan mogao biti prekretnica u prijelazu EU-a na zelenije, održivije i otpornije gospodarstvo i poljoprivredu; međutim, ističe da bi neke od predloženih mjera mogle imati neželjene učinke, koji još nisu pravilno procijenjeni i utvrđeni na razini poljoprivrednih gospodarstava, posebno u pogledu potrebe da se zajamči dugoročna sigurnost opskrbe hranom i održivost poljoprivrednih gospodarstava, prije svega malih i srednjih poljoprivrednih gospodarstava; stoga poziva Komisiju da na cjelovit i sustavan način provede sveobuhvatnu procjenu kumulativnog učinka zakonodavnih prijedloga u okviru zelenog plana na poljoprivredni sektor EU-a, obuhvaćajući sve dimenzije održivosti, posebno okolišne, gospodarske i socijalne, kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe hranom i ishrane, održivost poljoprivrednih gospodarstava i poljoprivredna proizvodnja u Uniji; poziva Komisiju da izbjegne situaciju u kojoj se europski poljoprivrednici suočavaju s nepoštenom konkurencijom iz uvoza koji ne ispunjava naše standarde;

19. ustraje u potrebi za razmjernim mjerama, pravednom tranzicijom, odgovarajućim vremenskim okvirom za prilagodbu i pravednim mehanizmom naknade u cilju održavanja konkurentnosti, produktivnosti i socijalne otpornosti poljoprivredno-prehrambenog sektora EU-a;

20. ističe da prakse u području poljoprivrede, okoliša i klime kao što su agroekologija, agrošumarstvo, integrirana zaštita bilja, ekološka poljoprivreda, precizna sekvencijacija i sekvencijacija ugljika u poljoprivredi imaju potencijal za rješavanje klimatskih, ekoloških, gospodarskih i socijalnih izazova, kao i izazova povezanih s bioraznolikosti; naglašava važnost učinkovitih i dobro usmjerenih ulaganja u mjere ublažavanja i prilagodbe kako bi se smanjili rizici i dugoročno izbjegli znatni troškovi;

21. poziva Komisiju da poljoprivrednicima pruži bolje alate kako bi mogli u većoj mjeri doprinijeti zelenoj tranziciji koja je trenutačno u tijeku; ističe da je u tom kontekstu potrebno da poljoprivrednici mogu doprinijeti, i dalje od vlastite potrošnje, proizvodnji energije, posebno obnovljive energije, u EU-u kako bi mogli dati stvaran poticaj razvoju kružnog gospodarstva i čiste energije; vjeruje nadalje da je u određivanje prikladnih područja potrebno stvarno uključiti poljoprivrednike i njihove predstavničke organizacije;

22. naglašava da sigurnost opskrbe hranom uključuje i sigurnost hrane i prehranu te da bi je trebalo promatrati u kratkoročnoj, srednjoročnoj i dugoročnoj perspektivi;

23. poziva da se u obzir uzme veza između javnog zdravlja i biološke raznolikosti u skladu s pristupom „jedno zdravlje“;

24. poziva na strogu primjenu načela „Jedno zdravlje“ kako bi se u svim politikama koje utječu na dostupnost i pristupačnost hrane povezalno ljudsko i životinjsko zdravlje te pitanja okoliša; naglašava da sigurnost hrane nikada ne smije biti ugrožena i naglašava važnost usmjerenosti politika na pošten i društveno-gospodarski pravedan način prema promicanju nutritivne i cjenovno pristupačne hrane proizvedene na način koji je dugoročno održiv, u skladu s očuvanjem biološke raznolikosti i agroekološkim rješenjima; naglašava važnost pravilnog i transparentnog označavanja koje potrošačima omogućuje odabir zdrave hrane;

Generacijska obnova

25. izražava veliku zabrinutost zbog smanjenja broja poljoprivrednih gospodarstava i upravitelja poljoprivrednih gospodarstava u kombinaciji s povećanjem prosječne dobi europskih poljoprivrednika; naglašava da je generacijska obnova dugoročno ključni prioritet za jamčenje sigurnosti opskrbe hranom u Europi;

26. poziva Komisiju da razvije ambicioznu i sveobuhvatnu strategiju EU-a za generacijsku obnovu u poljoprivrednom sektoru, u cilju povećanja broja mladih poljoprivrednika, poboljšanja njihovih kompetencija i sposobnosti, posebno kako bi se u potpunosti iskoristile mogućnosti koje nude pametna poljoprivreda i umjetna inteligencija; poziva Komisiju da uključi „provjeru društveno-gospodarskih učinaka na mlade poljoprivrednike“ u sve buduće zakonodavstvo u području poljoprivrede, klime ili okoliša;

27. ističe da su nedostatak pristupa zemljištu, nedovoljna naknada koja ne omogućuje pristojan život, bolje mogućnosti zapošljavanja izvan poljoprivrednih gospodarstava i sve veće regulatorno opterećenje ključni čimbenici koji objašnjavaju zašto se sve više poljoprivrednika osjeća prisiljenim napustiti sektor i zašto je manje ljudi spremno baviti se poljoprivredom; ističe da je važno osigurati da poljoprivrednici imaju predvidljiv izvor prihoda i da mogu živjeti od svoje djelatnosti;

28. ističe da je potrebno poticati ulaganja, među ostalim u digitalizaciju; u tom kontekstu poziva Komisiju da u bliskoj suradnji s državama članicama izradi smjernice za olakšavanje sinergija između linija financiranja iz ZPP-a i kohezijske politike;

29. poziva Komisiju da dosljedno i koordinirano izvješćuje o mjerama povezanim sa sigurnošću opskrbe hranom; podsjeća Komisiju da u svojem zakonodavnom prijedlogu ocijeni učinke na postupke i sigurnost opskrbe hranom.

Strategija EU-a za bjelančevine

30. poziva Komisiju da predstavi sveobuhvatnu strategiju EU-a za bjelančevine i hranu za životinje koja mora uključivati učinkovite mjere za kratkoročno, srednjoročno i dugoročno povećanje europske proizvodnje; smatra da bi se ta strategija trebala usredotočiti na domaću proizvodnju kako bi se u potpunosti iskoristio njezin potencijal i smanjila ovisnost o uvozu iz trećih zemalja; također smatra da se strategijom moraju zaštititi ili povećati prihodi poljoprivrednika od održive proizvodnje;

31. smatra da bi Komisija trebala procijeniti potencijal maksimiziranja sinergija s proizvodnjom obnovljive energije u EU-u kako bi se povećala dostupnost hrane za životinje s visokim udjelom bjelančevina; ističe da velika ovisnost o uvozu hrane i hrane za životinje čini stanovništvo osjetljivijim na promjene na globalnom tržištu; naglašava da je zahvaljujući poremećajima u globalnim lancima proizvodnje i sve većoj nestabilnosti cijena potrebno razviti otvorenu stratešku autonomiju EU-a kako bi se osigurao pristup ključnim tržištima i smanjila ovisnost o uvozu ključnih dobara kao što su izvori bjelančevina biljnog podrijetla i hrana za životinje;

Nove tehnike uzgoja

32. prepoznaje važnost povećanja otpornosti usjeva na klimatske promjene i nove patogene kako bi se kratkoročno i dugoročno povećali i održali prinosi, posebno s obzirom na suše i nestašice vode koje pogađaju sve veći broj država članica EU-a; naglašava da to ovisi o obnovi i očuvanju bioraznolikosti, zdravlju tla, primjeni agroekoloških i organskih metoda te naglašava važnost sigurnosti i raznolikosti sjemena; naglašava da uzgajivači i poljoprivrednici moraju imati zajamčen pristup kvalitetnom sjemenu biljnih sorti koje je prilagođeno pritiscima klimatskih promjena i poljoprivrednim sustavima s niskim ulaganjima, uključujući tradicionalne sorte i heterogene materijale prilagođene lokalnim uvjetima; naglašava da im je potrebno osigurati pristup genetskim resursima kako bi mogli nastaviti uzgoj;

33. ističe da inovativne i resursno učinkovite prakse uzgoja u kontroliranim, zatvorenim okruženjima zahtijevaju sigurnu opskrbu sirovinama za uzgojne supstrate; smatra da je potrebno zajamčiti proizvodnju tih sirovina i opskrbu njima u EU-u;

34. poziva Komisiju da se zalaže za ciljanu upotrebu i daljnji razvoj novih tehnika uzgoja u poljoprivredi; poziva EU da ubrza donošenje zakonodavstva o upotrebi novih tehnika uzgoja u partnerstvu s državama članicama, uz poštovanje načela predostrožnosti kako bi biljke davale veće održive prinose i postale otpornije na klimatske promjene i nove patogene, posebno u kontekstu štetnih organizama, suša, poplava, nestašice vode i drugih ekstremnih vremenskih uvjeta s kojima se suočava sve više država članica EU-a; naglašava da se novim tehnikama uzgoja može promicati održiva poljoprivreda, što nije moguće bez inovacija;

35. naglašava da je važno osigurati da se rezultati istraživanja uključe u poljoprivredne prakse jer bi to imalo važnu ulogu u postizanju ciljeva europskog zelenog plana, i to razvojem održivije poljoprivrede, među ostalim pružanjem alternativa europskim poljoprivrednicima za smanjenje upotrebe sintetičkih gnojiva i pesticida;

36. naglašava važnost omogućavanja jednakog pristupa tehnološkim i znanstvenim inovacijama kojima se može poboljšati otpornost sorti i poticati raznolikost genetskih resursa i sustava proizvodnje hrane, u skladu s propisima EU-a o sigurnosti hrane;

37. poziva Komisiju da pravilno i bolje procijeni učinke genetski modificiranih organizama na zdravlje, biološku raznolikost i socijalnu uključenost te na slobodu izbora poljoprivrednika i potrošača;

38. poziva na sveobuhvatnu analizu društveno-gospodarskih i ekoloških učinaka koji patenti na uzgojne procese, biljni reprodukcijски materijal i njegove dijelove imaju na prehrambeni sustav, uključujući potencijal za povećanu tržišnu koncentraciju i monopolizaciju u prehrambenom lancu, kao i njihovih učinaka na cjenovnu pristupačnost i dostupnost hrane;
39. smatra da su ciljana primjena novih genomskih tehnika i odobravanje sjemena koja se koriste tim tehnikama u EU-u važne mjere za postizanje održivosti poljoprivrede u kontekstu europskog zelenog plana i strategije „od polja do stola“;
40. poziva Komisiju da diljem Europe promiče dijalog o mogućnostima koje nude nove metode uzgoja u borbi protiv klimatskih promjena te da obrazuje javnost o razlikama između transgenskih biljaka i novih metoda uzgoja;
41. naglašava važnost sigurnosti i raznolikosti sjemena, a posebno promicanja biljnih bjelančevina uzgojenih u EU-u radi proizvodnje hrane i hrane za životinje visoke prehrambene vrijednosti iz lokalnih izvora, istodobno omogućujući poljoprivrednicima pristup kvalitetnom sjemenu za biljne sorte koje su prilagođene posljedicama klimatskih promjena i poljoprivrednih sustava s niskim ulaganjima, uključujući tradicionalne sorte i sorte prilagođene lokalnim uvjetima te heterogeni materijal;
42. poziva EU i njegove države članice da ne odobravaju patente za biološki materijal; poziva ih da zaštite slobodu djelovanja i izuzeće uzgajivača za sorte;

Umjetna inteligencija i precizna poljoprivreda

43. ističe da digitalne tehnologije i precizna poljoprivreda mogu pružiti rješenja usmjerena na budućnost za ključne izazove jer omogućuju praćenje krčenja šuma, smanjenje upotrebe sredstava za zaštitu bilja i gnojiva te potrošnje vode u poljoprivredi, povećanje prinosa i poboljšanje gospodarske i ekološke učinkovitosti; ističe da te tehnologije često podrazumijevaju visoke početne troškove ulaganja i da su stoga potrebna odgovarajuća rješenja i dodatno financiranje poljoprivrednika kako bi bile cjenovno pristupačne i dostupne obiteljskim i malim poljoprivrednim gospodarstvima; ističe da bi te tehnologije trebale biti dostupne malim poljoprivrednicima i da poljoprivrednici uvijek zadržavaju prava na svoje podatke;
44. poziva Komisiju da pojača upotrebu održivih digitalnih inovacija kako bi se modernizirala poljoprivreda EU-a i poljoprivrednicima omogućilo da u potpunosti ostvare svoj proizvodni potencijal i zaštite svoje prihode u kontekstu zelene tranzicije, među ostalim optimizacijom kruženja hranjivih tvari, uz osiguravanje digitalne uključenosti; naglašava da te nove tehnologije ujedno predstavljaju alternativna rješenja za europske poljoprivrednike suočene s novim zahtjevima, posebno u pogledu smanjenja pesticida i ulaznih materijala;
45. ističe da svemirski podaci i tehnologije umjetne inteligencije mogu biti izvor vrijednih informacija za poljoprivredu i cijeli prehrambeni lanac, pri čemu tehnologija omogućuje prijenos informacija od proizvođača do potrošača i obrnuto, poboljšava funkcioniranje cijelog lanca vrijednosti, smanjuje rasipanje i snižava logističke troškove; naglašava, međutim, da je upotreba takvih podataka i dalje vrlo ograničena jer oni u većini slučajeva nisu slobodno dostupni ili su presloženi da bi ih poljoprivredna gospodarstva ili lokalna tijela mogla koristiti; poziva na povećanu upotrebu i stavljanje na raspolaganje tih podataka i tehnologija u cilju potpore poljoprivrednicima u zelenoj i digitalnoj tranziciji, uz osiguravanje otpornosti poljoprivrede EU-a; poziva na razvoj sigurnog i pouzdanog podatkovnog prostora kako bi se poljoprivrednom sektoru omogućilo dijeljenje podataka i pristup podacima, čime bi se poboljšala gospodarska i ekološka učinkovitost u tom području;

Logistika

46. poziva EU da prepozna stratešku važnost logističkih centara, posebno veleprodajnih tržnica, jer su sastavni i komplementarni dio primarne poljoprivredne proizvodnje, bez kojih poljoprivrednici i prijevoznika poduzeća ne bi mogli opskrbljivati potrošače u skladu s njihovim potrebama;
47. poziva na ulaganje u infrastrukturu za održiviji prijevoz i skladištenje svježih i drugih poljoprivrednih proizvoda, što također doprinosi smanjenju rasipanja hrane i ekološkog otiska tog sektora; poziva EU, u tom kontekstu, da prepozna regionalne razlike, da stimulira lokalnu proizvodnju hrane i da uzme u obzir rijetko naseljena područja i njihove potrebe;

Pesticidi

48. prepoznaje činjenicu da su nova pravila za smanjenje rizika od pesticida i njihove upotrebe u EU-u u cilju pravednijeg, zdravijeg i ekološki prihvatljivijeg prehrambenog sustava u skladu s europskim zelenim planom važan društveni zahtjev;

49. ističe da se broj oprašivača smanjuje diljem Europe i naglašava hitnu potrebu za zaštitom pčela i oprašivača, posebno promicanjem biološke kontrole nametnika i smanjenjem upotrebe pesticida i rizika od njih; ističe, međutim, činjenicu da je Komisija predstavila zakonodavni prijedlog s obvezujućim ciljevima smanjenja za pesticide, uključujući zabranu njihove upotrebe u takozvanim osjetljivim područjima, a da prethodno nije ponudila poljoprivrednicima cjenovno pristupačne i dovoljno učinkovite alternative za suzbijanje štetnih organizama niti uzela u obzir učinak koji bi nedostatak alata za zaštitu bilja od štetnih organizama mogao imati na sigurnost opskrbe hranom u EU-u, njegovu ovisnost o uvozu iz trećih zemalja i sposobnost održavanja dobrog zdravlja bilja; ističe da se tim prijedlogom ne uzimaju u obzir regionalne posebnosti europske poljoprivrede i da on ne uključuje ukupnu procjenu učinka s kvantificiranim učincima na proizvodnju hrane, konkurentnost poljoprivrede u EU-u, moguće posljedice za poljoprivrednike, ovisnost o uvozu hrane, cijene hrane i širenje štetnih organizama; podsjeća da je ograničavanje upotrebe pesticida u osjetljivim područjima već uređeno zakonodavstvom nekih država članica;

50. naglašava ključnu ulogu integrirane zaštite bilja u smanjenju ovisnosti o pesticidima te potiče države članice da zajamče njezinu pravilnu primjenu; poziva Komisiju da osigura financijsku potporu poljoprivrednicima i drugim sredstvima u prelasku na te prakse;

51. izražava zabrinutost zbog nejasne Komisijine definicije „osjetljivih područja” i načina na koji se sredstva za zaštitu bilja koriste u tim područjima, što u praksi može dovesti do smanjenja poljoprivredne proizvodnje, a time i do pada prihoda poljoprivrednika, a srednjoročno i dugoročno do nestanka malih i srednjih poljoprivrednih gospodarstava, povećanog rizika od napuštanja poljoprivrednih gospodarstava, porasta nepoštenog tržišnog natjecanja, rasta cijena hrane i rasta uvoza iz trećih zemalja, što sve izravno utječe na sigurnost opskrbe hranom;

52. poziva Komisiju da osigura dostupnost dovoljno učinkovitih sredstava za zaštitu bilja ubrzanjem postupka odobrenja i izbjegavanjem kašnjenja kako bi se omogućio odgovarajući paket alata protiv štetnih organizama i bolesti, te da zajamči znanstveno utemeljen i usklađen pristup sredstvima za zaštitu bilja diljem EU-a;

53. ističe da su učinkovita sredstva za zaštitu bilja i dalje neophodna za zaštitu usjeva od novih štetnih organizama i bolesti kako bi se izbjegli gubici u proizvodnji hrane; izražava zabrinutost da bi daljnja ograničenja u pogledu dostupnosti sredstava za zaštitu bilja mogla ugroziti napore uložene u provedbu holističkog pristupa integriranoj zaštiti bilja;

54. osuđuje dvostruke standarde EU-a kad je riječ o pesticidima, kojima se omogućuje da se iz EU-a izvoze opasne tvari koje su u EU-u zabranjene; poziva Komisiju da zajamči reciprocitet u međunarodnim trgovinskim sporazumima, posebno u vezi s poljoprivredom i poljoprivrednim proizvodima, te da pokaže dobar primjer i osigura da se opasni pesticidi zabranjeni u EU-u ne izvoze u partnerske zemlje, čime bi se spriječilo toleriranje ostataka zabranjenih pesticida u hrani na tržištu EU-a i osnažio mehanizam provedbe poglavlja o trgovini i održivom razvoju;

Osposobljavanje i dijeljenje znanja

55. poziva Komisiju da uvidi važnost aktivnog cjeloživotnog osposobljavanja poljoprivrednika i potpore za nove prakse ublažavanja i poljoprivredne prakse kako bi se povećala privlačnost poljoprivrednog sektora i ruralnih područja; naglašava da bi dijeljenje i prijenos znanja na istoj razini u područjima kao što su upravljanje zemljištem, prilagodba klimatskim promjenama i ublažavanje tih promjena, agroekološke prakse te pravedni i otporni lanci vrijednosti mogli biti ključan čimbenik u poticanju održivije poljoprivredno-prehrambene proizvodnje, uz istovremenu zaštitu produktivnosti poljoprivrede;

Lanac opskrbe hranom

56. naglašava da Komisija mora poduzeti dodatne mjere za razvoj održivijeg, transparentnijeg i pravednijeg prehrambenog lanca, posebno jačanjem položaja primarnih proizvođača u cijelom lancu opskrbe hranom; poziva države članice i Komisiju da osiguraju učinkovitu provedbu Direktive o nepoštenim trgovačkim praksama i da razmotre mjere za borbu protiv špekulacija hranom; smatra da organizacije proizvođača, koje mogu uključivati i zadruge, mogu pomoći u jačanju uloge poljoprivrednika kao vlasnika poduzeća u prehrambenom lancu dodavanjem vrijednosti kroz inovativne mjere i optimizacijom troškova proizvodnje zahvaljujući udruživanju usluga i kupnje;

57. ističe da je potrebno u potpunosti iskoristiti programe u školama kako bi se osiguralo da potrebna djeca imaju pristup hrani; nadalje, ističe da su programi javne nabave korisni za poticanje javne potpore za kupovinu od malih i lokalnih proizvođača u okviru nabave hranjive hrane za distribuciju, čime se može spriječiti nesigurnost opskrbe hranom;

Žene u ruralnim područjima

58. naglašava koliko je važno premostiti rodni jaz u poljoprivredno-prehrambenom sektoru ulaganjem u žene i promicanjem mjera za privlačenje više žena u taj sektor; ističe potrebu za podupiranjem poduzetništva žena, kao i njihova zapošljavanja i političke zastupljenosti; naglašava da je potrebno osigurati uključivanje rodne perspektive u upravljanje sigurnošću opskrbe hranom i zajamčiti sudjelovanje žena u postupcima donošenja odluka o tome;

59. naglašava da održivost znači uravnoteženje gospodarskog razvoja, utjecaja na okoliš i društvene ravnopravnosti, uključujući rodnu pravednost; ističe negativne rodne učinke sve veće nesigurnosti opskrbe hranom jer žene obično smanjuju potrošnju hrane u vrijeme nestašice hrane, a žene i djevojčice čine 60 % pothranjene populacije; napominje da 60 % žena koje žive u supsaharskoj Africi radi u poljoprivrednom sektoru i da su vrlo osjetljive kad je riječ o utjecaju klimatskih promjena na sigurnost opskrbe hranom i vodom;

Strategija za gnojiva

60. naglašava da je sektor gnojiva ključan za jamčenje globalne sigurnosti opskrbe hranom; pozdravlja činjenicu da je Komisija u svojoj Komunikaciji o osiguravanju dostupnosti i cjenovne pristupačnosti gnojiva (COM(2022)0590) predstavila strategiju za pomoć poljoprivrednicima da se nose s iznimno visokim troškovima; međutim, iako smatra da strategija sadrži određene razumne političke preporuke za srednjoročno i dugoročno razdoblje, mišljenja je da komunikacija ne uključuje mjere za smanjenje ovisnosti o sve skupljim vanjskim faktorima, da se ondje ne izlažu konkretni koraci i ne predlažu odgovarajuće hitne mjere potpore poljoprivrednicima u aktualnoj krizi, što bi moglo imati vrlo ozbiljne posljedice za sigurnost opskrbe hranom; u tom pogledu naglašava važnost predstojeće revizije višegodišnjeg financijskog okvira (VFO);

61. poziva Komisiju da utvrdi dugoročnu viziju za postizanje strateške autonomije u području gnojiva kako bi se industriju potaknulo da se preusmjeri na održivije metode proizvodnje; naglašava da se poljoprivrednim praksama i alternativnim izvorima hranjivih tvari mogu poboljšati ciklusi hranjivih tvari i smanjiti ovisnost o kemijskim gnojivima, čime bi se smanjila ovisnost o uvozu gnojiva; u tom kontekstu naglašava potrebu za daljnjom potporom istraživanju i inovacijama na razini EU-a; naglašava da bi, kako bi se dugoročno osigurala proizvodnja hrane, trebalo u najvećoj mogućoj mjeri iskoristiti i razviti resurse koji su lako dostupni i koji se proizvode u EU-u, kao što su organska gnojiva;

62. poziva Komisiju da povisi granične vrijednosti za korištenje dušičnih gnojiva koja potječu od životinjskog gnoja, npr. RENURE (oporabljeni dušik iz stajskog gnojiva), digestati iz biološkog otpada i svi drugi učinkoviti i provjereni izvori; poziva Komisiju da u međuvremenu omogući privremeno odstupanje kako bi se smanjili troškovi gnojiva i da radi na dugoročnom okviru kako bi se poticalo kružno gospodarstvo na poljoprivrednim gospodarstvima i smanjila ovisnost o resursima iz trećih zemalja; ističe da bi te dugoročne mjere trebale uključivati izradu strategija za intervencije na poljoprivrednim gospodarstvima, uključujući čimbenike povezane s planovima upravljanja hranjivim tvarima, oporavkom tla, preciznom poljoprivredom, ekološkim uzgojem i upotrebom mahunastih usjeva u programima plodoreda, koje bi bile popraćene dovoljnim i pravednim prijelaznim razdobljima;

63. uviđa da industrija gnojiva u EU-u mora imati pristup sirovinama koje su potrebne za proizvodnju gnojiva unutar EU-a i kako bi se osiguralo da izgledi za žetvu u EU-u ne budu ugroženi;

64. pozdravlja namjeru Komisije da nabavlja ključne hranjive tvari kao što su fosfat i potaša iz drugih izvora te poziva da se taj proces ubrza kako bi se predvidjele buduće nestašice;

Borba protiv gubitka i rasipanja hrane

65. ponovno ističe da se otprilike trećina sve hrane proizvedene diljem svijeta gubi ili baca u nekoj fazi lanca opskrbe hranom od polja do stola; skreće pozornost na činjenicu da se gubitak i rasipanje hrane mogu izbjeći primjenom holističkog pristupa koji uključuje mjere za upotrebu održive ambalaže koja se može reciklirati te ako se spriječe bolesti životinja i osigura upravljanje njima; smatra da se gubitak i rasipanje hrane također mogu svesti na najnižu moguću razinu ako se, među ostalim, dobrim higijenskim praksama i korištenjem poboljšanih tehnologija duž cijelog lanca vrijednosti smanji prisutnost patogena u hrani;

66. ističe pozitivne učinke koje podupiranje lokalne proizvodnje i potrošnje sezonskih, lokalnih proizvoda iz kratkih i istinskih lanaca opskrbe hranom može imati na smanjenje rasipanja hrane; naglašava pozitivne učinke edukacije potrošača u tom pogledu; podsjeća da bi smanjenje rasipanja hrane bio važan doprinos sigurnosti opskrbe hranom diljem svijeta; stoga poziva Komisiju da među proizvođačima, potrošačima i trgovcima na malo promiče kampanje za podizanje razine osviještenosti o važnosti izbjegavanja svih vrsta rasipanja hrane te o gospodarskim, socijalnim i ekološkim posljedicama takvog otpada; poziva Komisiju da podrži države članice u provedbi učinkovitih programa za sprečavanje rasipanja hrane; naglašava da bi države članice također trebale poboljšati mjerenje količina rasipanja hrane i pratiti rasipanje hrane u cijelom lancu opskrbe; posebno poziva supermarkete da hitno riješe problem rasipanja hrane koje se može spriječiti alternativnim opcijama, primjerice suradnjom u projektima lokalne zajednice, kao što su banke hrane, kako bi se ublažilo lokalno siromaštvo i nesigurnost opskrbe hranom;

67. smatra da je hitno potrebno poduzeti potrebne mjere kako bi se promijenila percepcija nezadovoljavajućih prehrambenih proizvoda, tj. onih čiji izgled ne zadovoljava tržišne standarde čak i ako to ne utječe na njihov okus ili nutritivnu vrijednost, te izmijeniti zakonodavstvo o rokovima valjanosti na etiketama hrane;

68. ističe da Svjetska organizacija za zdravlje životinja procjenjuje da se oko 20 % svjetske proizvodnje hrane gubi zbog bolesti životinja iz uzgoja te da je smanjenje učestalosti tih bolesti stoga jedan od prioriteta koje treba razmotriti u kontekstu prehrane svjetskog stanovništva;

Biogoriva

69. poziva Komisiju da razvije realističnu perspektivu za proizvodnju biogoriva kojom se vodi računa o strategiji EU-a za bjelančevine jer bi obustava proizvodnje biogoriva, a time i uklanjanje suproizvoda bogatih bjelančevinama, znatno pogoršalo prehrambenu krizu, a ne doprinijelo njezinu ublažavanju; poziva EU da prednost pruži proizvodnji hrane, a ne proizvodnji biogoriva iz prehrambenih sirovina;

70. naglašava važnu ulogu poljoprivrednika u proizvodnji energije iz obnovljivih izvora u EU-u i potrebu za uklanjanjem trenutačnih ograničenja vlastite potrošnje kako bi se omogućio konkretan doprinos razvoju najboljih praksi kružnog gospodarstva i proizvodnje čiste energije;

Životinje

71. poziva Komisiju, države članice i gospodarske subjekte da strateški razmišljaju o mjestu održivog stočarstva na svim europskim područjima, posebno uzimajući u obzir njegovu ulogu u kruženju dušika i uvođenju organskih dodataka u usjeve, najbolji način korištenja svih vrsta poljoprivrednih tala i promicanje raznolike i uravnotežene prehrane; poziva Komisiju i države članice da namijene dostatna javna sredstva za sve poljoprivredne sektore kako bi se spriječili negativni učinci, uključujući pad proizvodnje hrane u EU-u koji bi mogao ugroziti sigurnost opskrbe hranom;

72. podsjeća na važnost visokokvalitetnog sustava dobrobiti životinja, uključujući transport i klanje; pozdravlja planiranu reviziju zakonodavstva EU-a o dobrobiti životinja, uključujući ažuriranje trenutačnog zakonodavstva o dobrobiti životinja i potrebu za razvojem, provedbom i primjenom ojačanog i novog zakonodavstva koje se odnosi na pojedine vrste s obzirom na opći nedostatak učinkovite provedbe i primjene postojećeg zakonodavstva; naglašava važnost uzimanja u obzir najnovijih dostignuća u znanosti u pogledu dobrobiti životinja te odgovaranja na javne, političke i tržišne zahtjeve za višim standardima u području dobrobiti životinja i za ažuriranjem sustava smještaja životinja i proizvodnih praksi;

Prirodni resursi

73. ističe da sigurnosti opskrbe hranom može doprinijeti održivija i učinkovitija poljoprivreda kojom se čuvaju prirodni resursi kao što su tlo, voda i šume te iskorištavaju mogućnosti koje nude održiva bioenergija i održivo biogospodarstvo; poziva Komisiju i države članice da osiguraju ekološku, gospodarsku i socijalnu održivost kojom se postiže ravnoteža i stvaraju sinergije pri provedbi zakonodavstva koje se odnosi na poljoprivredni sektor;

74. poziva Komisiju da uspostavi poseban program za potporu državama članicama u poboljšanju gospodarenja vodama u poljoprivredi, uštede vode i kapaciteta za skladištenje vode dovršenjem, modernizacijom i optimizacijom postojećih objekata za navodnjavanje te promicanjem nove infrastrukture, uz istodobno poštovanje primjenjivih ekoloških pravila i poboljšanje kapaciteta za skladištenje vode u tlu, povećanje otpornosti sustava poljoprivredne proizvodnje i jamčenje opskrbe vodom; poziva Komisiju da podrži razvoj, skladištenje i upotrebu pročišćenih otpadnih voda u poljoprivredi; apelira na ubranu provedbu kohezijske politike i posebnih mjera za razvoj infrastrukture kako bi se suzbile ekstremne suše u Europi;

75. ističe da su sukobi, klimatska kriza i kriza biološke raznolikosti te pandemija prekretnice u pogledu pojave gladi u svijetu, koja je prethodno bila u padu, ali sada pogađa oko 10 % svjetskog stanovništva; naglašava potrebu za stalnim naporima kako bi se nastavio i održao ukrajinski izvoz žitarica, što bi trebalo ublažiti pritiske na globalnom jugu; u tom pogledu poziva Komisiju da uloži veće napore u području tzv. prehrambene diplomacije, imajući na umu da je Unija danas jedan od najvećih svjetskih proizvođača pšenice i da zbog nestašice u opskrbi hranom na globalnom jugu te treće zemlje mogu postati osjetljivije na utjecaj autoritarnih režima;

76. naglašava da inovativne digitalne tehnologije ne bi smjele stvarati nove ovisnosti i naglašava da one ne bi trebale ojačati koncentraciju poljoprivrednih gospodarstava, već bi trebale biti dostupne malim poljoprivrednicima;

77. smatra da mala postrojenja za proizvodnju energije na poljoprivrednim gospodarstvima imaju golem potencijal za proizvodnju energije u ruralnim područjima i povećanje kružnosti na poljoprivrednim gospodarstvima pretvaranjem tokova otpada i ostataka s poljoprivrednih gospodarstava, među ostalim gnojiva, u toplinu i električnu energiju; naglašava da bi trebalo ukloniti sve prepreke kako bi se poljoprivrednike potaknulo na ulaganje u te tehnologije kružne poljoprivrede, kao što su mala postrojenja za proizvodnju bioplina; poziva Komisiju da podrži uvođenje tih inovativnih postrojenja; naglašava da je potrebno iskoristiti ostatke iz tog procesa, primjerice oporabljeni dušik iz stajskog gnojiva, koji bi trebalo kategorizirati i upotrebljavati kao kemijsko gnojivo;

78. smatra da bi se doprinos sigurnosti opskrbe hranom mogao dati i projektima koji se financiraju u okviru novog poglavlja REPowerEU te potiče prihvaćanje projekata koji su korisni i za energetske i za poljoprivredni sektor;

79. ističe da je potrebno nastaviti podupirati upravljanje ponudom pružanjem potpore organizacijama proizvođača i sektorskim organizacijama;

80. ističe činjenicu da europski poljoprivrednici podliježu najstrožim zahtjevima za proizvodnju na svijetu i naglašava da politike ne smiju dovesti do premještanja proizvodnje ili do nejednakih uvjeta;

ZPP i budućnost poljoprivrednika

81. ponavlja da se ZPP-om mora nastaviti jamčiti sigurnost opskrbe hranom uz istodobno poboljšanje odgovora na nove društvene zahtjeve za održivom hranom i zdravijom prehranom; ističe da je važno osigurati da poljoprivrednici imaju predvidljiv izvor prihoda i da mogu živjeti od svoje djelatnosti; u tom kontekstu poziva Komisiju da preispita proračun ZPP-a u VFO-u kako bi se zajamčili i sigurnost opskrbe hranom i zelena tranzicija, uz osiguravanje potrebnog učinka poluge za ulaganja;

82. poziva Komisiju i države članice da se bore protiv smanjenja broja poljoprivrednih gospodarstava u ruralnim područjima i naglašava da je potrebno usredotočiti se na potporu za nastavak poljoprivrede i za inovacije; ističe doprinos malih poljoprivrednih gospodarstava održivoj autonomiji i sigurnosti opskrbe hranom u EU-u, posebno u lokalnim prehrambenim sustavima, te naglašava da je važno zajamčiti da mali proizvođači budu na odgovarajući način uključeni u postupke donošenja odluka koje imaju utjecaj na njih;

83. poziva Komisiju da pri izradi svoje komunikacije o budućoj zajedničkoj poljoprivrednoj politici razmotri učiniti je politikom kojom će se na dosljedan način integrirati proizvodnja hrane i sigurnost opskrbe hranom te istodobno zajamčiti njezina usklađenost s trgovinskom politikom, politikom zaštite okoliša, kao i humanitarnim i međunarodnim razvojnim politikama;

84. pozdravlja i podržava primjedbe povjerenika za poljoprivredu, koji je izjavio da trenutačni proračun ZPP-a od manje od 0,4 % BDP-a EU-a nije dovoljan za jamčenje sigurnosti opskrbe hranom te bi ga stoga trebalo znatno povećati najkasnije u sljedećem VFO-u; poziva na to da se pričuvi za krize u poljoprivredi dodijele dodatna sredstva povrh postojećih sredstava iz ZPP-a te da se pričuva za krize, u slučaju da se u potpunosti iskoristi, popuni metodama koje ne uključuju proračunsku disciplinu jer bi to značilo da se poljoprivrednicima s jedne strane stavljaju na raspolaganje sredstva EU-a za prevladavanje krize, dok im se s druge strane ta sredstva oduzimaju (izravnim plaćanjima);

85. naglašava važnost utvrđivanja fleksibilnijeg načina primjene zahtjeva ZPP-a uključivanjem predujmova proizvođačima i povećanjem razine tih plaćanja;

86. međutim, naglašava da europska pomoć treba što prije doprijeti do najugroženijih skupina stanovništva i prilagoditi se kontekstu višedimenzionalnih kriza te naglašava važnost ojačanog humanitarnog pristupa; ističe činjenicu da je Komisija 2022. dodijelila više od 900 milijuna EUR za humanitarnu pomoć u hrani, što je 60 % više nego 2021. i gotovo 80 % više nego 2020.;

87. poziva EU da osigura kontinuitet između humanitarne pomoći, razvojne suradnje i mirovnih mjera kako bi se uklonili duboko ukorijenjeni uzroci nesigurnosti opskrbe hranom i otklonili nedostaci prehrambenih sustava u zemljama u razvoju, u skladu s pristupom povezanosti;

Otporni i raznoliki ekosustavi kao čimbenici sigurnosti opskrbe hranom

88. napominje da utjecaj klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju postaje sve očitiji, pri čemu sve češće suše, poplave i drugi ekstremni vremenski uvjeti negativno utječu na usjeve i prinose;

89. podsjeća da narušavanje biološke raznolikosti, posebno za medonosne vrste, doprinosi lošijim poljoprivrednim prinosima i time ugrožava našu sigurnost opskrbe hranom; ističe da poljoprivreda ovisi o zdravim ekosustavima, posebno funkcionalnim ekosustavima tla, kao i o dovoljnim populacijama oprašivača i grabežljivaca koji se hrane nametnicima; naglašava da će povećanje otpornosti europske poljoprivrede na klimatske promjene omogućiti poljoprivrednom sektoru da ostane konkurentan na globalnom tržištu, čime će se omogućiti zapošljavanje i gospodarski rast;

90. pozdravlja sveobuhvatnu analizu koju je Komisija provela u pogledu čimbenika sigurnosti opskrbe hranom; naglašava njezine zaključke u kojima se ističe hitnost prelaska na održiv prehrambeni sustav kojim se može zajamčiti sigurnost opskrbe hranom u kratkoročnom i dugoročnom razdoblju;

Međunarodna dimenzija sigurnosti opskrbe hranom

91. naglašava hitnu potrebu za usklađivanjem trgovinske politike EU-a s europskim standardima za održivu hranu kako se ne bi dovela u pitanje konkurentnost EU-a; napominje da EU ima vrlo važnu ulogu u svjetskoj trgovini poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima te da je od ključne važnosti da trgovinska politika EU-a također bude u skladu s europskim ciljevima održivosti;

92. poziva na to da se prehrambenim i poljoprivrednim proizvodima posveti posebno poglavlje u bilateralnim i multilateralnim trgovinskim pregovorima i sporazumima te da ih se ne smatra pukim pregovaračkim adutima; izražava zabrinutost zbog utjecaja koji je porast broja sporazuma o slobodnoj trgovini bez snažnih odredbi o održivosti imao na europski poljoprivredni sektor, zbog čega je on često suočen s nepoštenom konkurencijom proizvođača iz trećih zemalja na koje se primjenjuje znatno manje strogo zakonodavstvo; nadalje, poziva na veću recipročnost između europskih proizvođača i proizvođača iz trećih zemalja u pogledu proizvodnih standarda;

93. ističe da je sigurnost opskrbe hranom složena i višedimenzionalna tema te zahtijeva dosljedan i integriran pristup, pri čemu se trenutačni izazovi promatraju iz različitih perspektiva: gospodarske, trgovinske, okolišne i regionalne perspektive te iz perspektive međunarodnog razvoja;

94. naglašava da je EU odgovoran ne samo za osiguravanje vlastite opskrbe hranom, već i za doprinos borbi protiv gladi u drugim dijelovima svijeta koji se nalaze u nepovoljnom položaju; ističe da bi EU trebao podupirati partnerske zemlje u postavljanju visokih okolišnih ciljeva te im po potrebi pomagati i usmjeravati ih u tom prijelazu; ističe da bi trebalo posvetiti dužnu pozornost partnerima iz zemalja u razvoju i zemalja u nestabilnoj situaciji u pogledu sigurnosti opskrbe hranom koje bi mogle iziskivati poseban i različit tretman;

95. smatra da bi se EU, kao važan globalni akter u poljoprivredno-prehrambenom sektoru, srednjoročno i dugoročno trebao zalagati za više globalne kriterije održivosti i surađivati s međunarodnim partnerima na zajedničkom razvoju referentnih vrijednosti i međunarodnih standarda za otporne i održive prehrambene sustave, u skladu s pravilima WTO-a;

96. naglašava da se humanitarno i razvojno financiranje, kao i druge mjere za borbu protiv gladi i pothranjenosti u Europi i izvan nje moraju znatno povećati kako bi se na odgovarajući način riješila globalna kriza sigurnosti opskrbe hranom, koju je rat u Ukrajini pogoršao;

97. naglašava da bi Komisija trebala razviti istinsku integriranu strategiju s partnerskim zemljama kako bi potaknula razvoj, jačanje i povećanje lokalnih kapaciteta za proizvodnju hrane i smanjila ranjivost povezanu s međunarodnom ovisnošću, posebno o gnojivima i žitaricama, uz istodobno jačanje lokalnih i regionalnih tržišta s pomoću infrastrukturnih programa, kao što su tržišna infrastruktura, sustavi hlađenja i ceste, ali i internetske tržnice, posebno kako bi se povećala otpornost malih poljoprivrednika, prije svega u okviru inicijative Global Gateway;

98. ne odobrava financijske špekulacije povezane s poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima, koje pogoršavaju nestabilnost cijena i povećavaju veleprodajne cijene; sa zabrinutošću konstatira da financijske špekulacije povezane s prehrambenim proizvodima posebno pogađaju zemlje u razvoju i najranjivije stanovništvo, osobito u kontekstu rata; poziva Komisiju i Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala da ocijene ulogu i opseg špekulacija u određivanju cijena robe;

99. naglašava da su transparentni statistički podaci javnih i privatnih dionika o zalihama žitarica od ključne važnosti; poziva Komisiju, države članice i subjekte u poslovanju hranom da ulože više napora u jačanje pravila o transparentnosti globalnih cijena i zaliha u poljoprivredi, posebno jačanjem i proširenjem Sustava informiranja o poljoprivrednom tržištu;

100. ističe da su zemlje u razvoju najosjetljivije na rastuće globalne cijene hrane i poljoprivrednih proizvoda, što ugrožava cjenovnu pristupačnost hrane; poziva Komisiju i države članice da rade na prijedlogu FAO-a čiji je cilj uspostava instrumenta za financiranje uvoza hrane kako bi se zemljama s niskim dohotkom koje najviše ovise o uvozu hrane pomoglo da pristupe globalnim tržištima hrane; nadalje, ističe da je potrebno razviti trgovinska pravila, među ostalim ona u nadležnosti WTO-a, kako bi se zemljama s niskim dohotkom pomoglo u uspostavi snažnijih lokalnih prehrambenih sustava;

101. ističe da je potrebno više se usredotočiti na djelovanje u području poljoprivrede kako bi se, kao prioritet, zaštitila prava zemalja u razvoju na sigurnost opskrbe hranom, te povećali njihovi kapaciteti da zadovolje prehrambene potrebe svojeg stanovništva; poziva Komisiju da usvoji sustavniji pristup utvrđivanju i procjeni učinka politika EU-a na ciljeve usklađenosti politika radi razvoja;

102. pozdravlja činjenicu da su se EU i njegove države članice obvezali dodijeliti gotovo 8 milijardi EUR humanitarne i razvojne pomoći za globalnu sigurnost opskrbe hranom u razdoblju od 2021. do 2024., uključujući dodatnih 600 milijuna EUR za pomoć zemljama Organizacije afričkih, karipskih i pacifičkih država za suočavanje s posljedicama ruske invazije na Ukrajinu; poziva Komisiju da svake godine do 2024. izvješćuje Parlament o ciljevima, mjerama i rezultatima te obveze;

103. poziva Europsku uniju i njezine države članice da pojačaju razvojnu suradnju, humanitarnu pomoć i pomoć u hrani te da povećaju osnovne prehrambene usluge i donesu druge dostatne kratkoročne i dugoročne mjere u najranjivijim zemljama i regijama, posebno u 19 „žarišnih točaka gladi” koje su utvrdili FAO i Svjetski program za hranu i koje su i dalje pogođene manjkom humanitarnog financiranja za rješavanje problema gladi i pothranjenosti;

104. poziva Komisiju, države članice i europske institucije za financiranje razvoja da uspostave sinergije između Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i nove strategije Global Gateway, koristeći se pristupom Tima Europa, radi koordinacije ulaganja u sigurnost opskrbe hranom u partnerskim zemljama; potiče Komisiju da u postupku preispitivanja Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa u sredini programskog razdoblja pomno ispita iznose i projekte povezane sa sigurnošću opskrbe hranom u partnerskim zemljama te da u cijelosti ocijeni učinkovitost podržanih mjera;

105. pozdravlja pokretanje nekoliko multilateralnih inicijativa za sigurnost opskrbe hranom; međutim, poziva Komisiju i države članice da preuzmu vodeću ulogu u koordinaciji različitih inicijativa kako bi se zajamčila učinkovita međunarodna predanost globalnoj sigurnosti opskrbe hranom; poziva EU i njegove države članice da podrže uspostavu međunarodnog mehanizma za pripravnost i odgovor na krize povezane s hranom, pod okriljem FAO-a i Svjetskog programa za hranu, u cilju utvrđivanja rizika i slabih točaka, posebno u ključnoj prehrambenoj infrastrukturi i lancima opskrbe, te poboljšanja koordinacije odgovora tijekom krize; nadalje, podržava razvoj strateških rezervi hrane s obzirom na ulogu koju zalihe mogu imati u ublažavanju učinaka kriza povezanih s hranom; poziva na jačanje uloge Globalne mreže protiv kriza povezanih s hranom;

106. poziva Komisiju da osigura da se znatan udio od 30 % sredstava Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa za borbu protiv klimatskih promjena dodijeli projektima kojima se poboljšava otpornost i prilagodba poljoprivrede klimatskim promjenama, među ostalim stabilizacijom klizišta, obnovom zemljišta, ponovnim pošumljavanjem, navodnjavanjem, upravljanjem slivnim vodama i potporom edukativnim naporima u vezi s tim pitanjem; ustraje u tome da bi ta ulaganja trebala biti u skladu s Programom održivog razvoja do 2030., Pariškim klimatskim sporazumom i Konvencijom o biološkoj raznolikosti te uzeti u obzir Dobrovoljne smjernice FAO-a i Odbora za svjetsku sigurnost opskrbe hranom (CFS) o odgovornom upravljanju u poljodjelstvu, ribarstvu i šumarstvu u kontekstu nacionalne sigurnosti opskrbe hranom te Načela FAO-a i CFS-a za odgovorno ulaganje u poljoprivredu i prehrambene sustave;

107. prima na znanje da prema podacima FAO-a žene čine 43 % svjetske radne snage u poljoprivredi i imaju ključnu ulogu u ruralnim područjima, ali se ipak suočavaju sa znatnom diskriminacijom u pogledu vlasništva nad zemljištem i stokom, jednakih plaća, sudjelovanja u tijelima koja donose odluke te pristupa kreditima i financijskim uslugama; naglašava da nesigurnost opskrbe hranom najviše pogađa djecu i žene;

108. naglašava da se globalni rodni jaz u nesigurnosti opskrbe hranom posljednjih godina povećao, posebno zbog raširene rodne nejednakosti i diskriminacije u dotičnim zemljama; stoga poziva na poduzimanje aktivnosti i mjera za potporu rodnoj ravnopravnosti u poljoprivrednom sektoru i ističe da je jamčenje sigurnosti opskrbe hranom jedan od načina za smanjenje nejednakosti između žena i muškaraca; poziva Komisiju i lokalne i regionalne vlasti u partnerskim zemljama da se pobrinu za to da žene, uključujući organizacije žena, budu uključene u izradu programa i provedbu projekata, kao i u postupke donošenja odluka za borbu protiv nesigurnosti opskrbe hranom;

109. naglašava da je otvaranje održivih radnih mjesta u poljoprivredi ključno za osiguravanje dugoročne održivosti tog sektora na globalnoj razini; podsjeća da ulaganja u sektor malih zemljoposjednika ostvaruju najbolji povrat u smislu rasta i smanjenja siromaštva, zahvaljujući povećanju prihoda malih poljoprivrednika, posebno žena;

110. poziva Komisiju da izradi politiku kojom će se na dosljedan način integrirati proizvodnja hrane i sigurnost opskrbe hranom te istodobno zajamčiti njezina usklađenost s trgovinskom politikom, politikom zaštite okoliša, kao i humanitarnim i međunarodnim razvojnim politikama;

o

o o

111. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću i Komisiji.